

Finanšu grāmatvedība (turpinājums)

Rīga, 2020. gads

Mg.oec. Laila Kelmere

279

Kreditori – pamatprincipi (1)

- Konkrētas saistību summas norāda bilancē ilgtermiņa kreditoru un īstermiņa kreditoru sastāvā atkarībā no parāda maksāšanas vai saistību segšanas termiņa.
- Ilgtermiņa kreditoru sastāvā ietver tās saistību summas, kuru maksāšanas termiņš iestājas vēlāk par 12 mēnešiem pēc attiecīgā pārskata gada beigām un kuras radušās, lai finansētu ilgtermiņa ieguldījumus un apgrozāmos līdzekļus vai lai segtu saistības, un kuras nav ietveramas īstermiņa kreditoru sastāvā.
- Īstermiņa kreditoru sastāvā ietver tās summas, kuras nomaksājamas tuvāko 12 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām, un citas saistības, kas rodas uzņēmuma parastajā darbības ciklā.

34.piemērs

280

Kreditori – pamatprincipi (2)

- Finanšu pārskata pielikumā - attiecībā uz katru ilgtermiņa kreditoru posteni norāda kreditoru parādu kopsummu, kuras samaksas termiņš ir ilgāks par pieciem gadiem pēc bilances datuma, kā arī kreditoru parādu kopsummu, kas ir segta ar nodrošinājumu, norādot nodrošinājuma veidu un formu.

Nodokļi un nodevas (1)

- **Nodoklis** ir ar likumu noteikts obligāts maksājums valsts budžetā vai pašvaldību budžetos, kas nav maksājums par noteiktas preces iegādi vai pakalpojuma saņemšanu un nav soda naudas un nokavējuma naudas maksājums, kā arī nav maksājums par valsts kapitāla vai tā daļas izmantošanu.
- Minētais termins piemērojams arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, kā arī muitas nodoklim un citiem līdzvērtīgiem maksājumiem, kuri noteikti tieši piemērojamos Eiropas Savienības normatīvajos aktos par muitas lietām.

Nodokļi un nodevas (2)

- **Valsts nodeva** — obligāts maksājums valsts budžetā vai likumā «Par nodokļiem un nodevām» noteiktajos gadījumos pašvaldības budžetā kā atlīdzība par nodrošinājumu, ko valsts institūcijas devušas saimnieciskajai darbībai, vai par sniegtajiem pakalpojumiem, kā arī likumos paredzētiem speciāliem mērķiem (ceļu, ostu un sakaru sistēmu uzturēšanai un attīstībai, iedzīvotāju un dabas ekoloģiskajai aizsargāšanai, teritorijas labiekārtošanai un citiem mērķiem)
- **Pašvaldības nodeva** — pašvaldības domes noteikts obligāts maksājums pašvaldības pamatbudžetā vai speciālajā budžetā likumā «Par nodokļiem un nodevām» paredzētajos gadījumos

Nodokļi un nodevas (4)

- Katram nodokļu veidam grāmatvedībā iekārto analītisko kontu
Skatīt kontu plānu

Ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi

- Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums 8.pants (6.pielikums)
- Grāmatvedībā nodrošina atsevišķu uzskaiti (analītisko), UIN deklarācijas sagatavošanas vajadzībām

UIN deklarācija

- Taksācijas periods ir 1 mēnesis – jāiesniedz līdz sekojošā mēneša 20.datumam
- Nodokļa maksātājs ir tiesīgs neiesniegt VID deklarāciju par to taksācijas periodu, kurā neveidojas ar uzņēmumu ienākuma nodokli apliekams objekts, izņemot deklarāciju par taksācijas periodu, kurš attiecas uz pārskata gada pēdējo mēnesi.

Norēķini par saņemtajiem avansiem

- Saņemto priekšapmaksu (avansu) par precī vai pakalpojumu atzīst par saistībām vai parādu pret pircējiem un pasūtītājiem līdz preču piegādes vai pasūtījuma izpildes brīdim.
- Konts 5210 *Norēķini par saņemtajiem avansiem pircējiem un pasūtītājiem*

Piegādātājam atpakaļ nosūtīto preču uzskaitē

- Pircējs, atbilstoši noslēgtam līgumam vai savstarpējās vienošanās gadījumā, var veikt sekojošas darbības:
 - nosūtīt atpakaļ preces piegādātājam;
 - apmainīt tās pret kvalitatīvām;
 - anulēt pirkumu;
 - vienoties par cenas samazinājumu u.c.

Peļņas vai zaudējuma aprēķins (PZA)

2 PZA shēmas

Ir divas PZA shēmas:

- klasificēta pēc izdevumi veidiem (GPKGPL 2.pielikums)
- klasificēta pēc izdevumu funkcijas (GPKGPL3.pielikums)

PZA sagatavošanas pamatprincipi (1)

- **Neto apgrozījums** ir ieņēmumi no produkcijas vai preču pārdošanas un pakalpojumu sniegšanas, no kuriem atskaitīta tirdzniecības atlaide un citas piešķirtās atlaides, kā arī pievienotās vērtības nodoklis un citi nodokļi, kas tieši saistīti ar apgrozījumu.
- Šajā postenī norāda ieņēmumus no uzņēmuma pamatdarbības un atsevišķi norāda ieņēmumus, kas gūti no lauksaimnieciskās darbības.

PZA sagatavošanas pamatprincipi (2)

- **Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi** - norāda dažādus citus ieņēmumus, kas nav norādīti postenī “Neto apgrozījums” vai citos attiecīgajos ieņēmumu posteņos un kas radušies saimnieciskās darbības rezultātā vai izriet no tās.
- Piemēram:
 - gūto peļņu no ilgtermiņa ieguldījumu objektu atsavināšanas vai
 - gūto peļņu no ārvalstu valūtas kursu svārstībām,
 - ieņēmumus no saņemtajām apdrošināšanas atlīdzībām,
 - ieņēmumus no saņemtās finanšu palīdzības vai finansiālā atbalsta u.c

PZA sagatavošanas pamatprincipi (3)

- **Gatavās produkcijas un nepabeigto ražojumu krājumu izmaiņas vai Pārdotās produkcijas ražošanas pašizmaksa, pārdoto preču vai sniegto pakalpojumu iegādes izmaksas**
- Šajos posteņos norādāmās summas nosaka saskaņā ar uzņēmuma īpatnībām atbilstošām pašizmaksas kalkulācijām, kurās iekļauj attiecīgo daļu no materiālu izmaksām, personāla izmaksām, pamatlīdzekļu, nemateriālo ieguldījumu un apgrozāmo līdzekļu vērtības samazinājuma korekcijām un pārējām izmaksām
- Ministru kabineta 22.12.2015. noteikumos Nr. 775 “Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likuma piemērošanas noteikumi” 10. nodaļā ir noteikts kā krājumiem nosaka iegādes izmaksas vai ražošanas pašizmaksu

PZA sagatavošanas pamatprincipi (4)

- **Pārdošanas izmaksas**
- iekļauj attiecīgo daļu no personāla izmaksām, materiālu izmaksām, pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijām un pārējām saimnieciskās darbības izmaksām, kuras attiecas uz pārskata gadu un kuras radušās:
 - produkcijas vai preču pārdošanas, transportēšanas vai uzglabāšanas procesā vai
 - kuras nepieciešamas, lai veicinātu preču un pakalpojumu pārdošanu.Atbilstoši uzņēmumā noteiktām pašizmaksas kalkulācijām.

PZA sagatavošanas pamatprincipi (5)

- **Administrācijas izmaksas**

- iekļauj attiecīgo daļu no personāla izmaksām, materiālu izmaksām, pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu vērtības samazinājuma korekcijām un pārējām saimnieciskās darbības izmaksām, kuras attiecas uz pārskata gadu un kuras radušās pārskata periodā uzņēmuma vadīšanas, kontroles un administrēšanas procesā.

Atbilstoši uzņēmumā noteiktām pašizmaksas kalkulācijām.

PZA sagatavošanas pamatprincipi (6)

- **Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas**

- iekļauj sabiedrības saimnieciskās darbības izmaksas, kas nav norādītas citos PZA posteņos un kas ir radušās saimnieciskās darbības rezultātā vai ir ar to saistītas, vai izriet tieši no tās, piemēram:
 - radušos zaudējumus no ilgtermiņa ieguldījumu objektu atsavināšanas vai
 - radušos zaudējumus no ārvalstu valūtas kursu svārstībām u.c.

PZA sagatavošanas pamatprincipi (7)

- **Ieņēmumi no līdzdalības**
- norāda ieņēmumus no ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem citu sabiedrību pamatkapitālā (dividendes), atsevišķi norādot tās dividendes, kas saņemtas no līdzdalības radniecīgo sabiedrību kapitālā, un tās dividendes, kas saņemtas no līdzdalības asociētajās sabiedrībās un pārējās sabiedrībās

PZA sagatavošanas pamatprincipi (8)

- **Ieņēmumi no pārējiem vērtspapīriem un aizdevumiem, kas veidojuši ilgtermiņa finanšu ieguldījumus**
- norāda ieņēmumus no naudas ilgtermiņa noguldījumiem, aizdevumiem, vērtspapīriem un citiem ilgtermiņa debitoriem (procenti par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem), atsevišķi norādot tos procentus, kas saņemti no radniecīgajām sabiedrībām, un tos procentus, kas saņemti no asociētajām sabiedrībām un pārējām sabiedrībām.

PZA sagatavošanas pamatprincipi (9)

- **Pārējie procentu ieņēmumi un tamlīdzīgi ieņēmumi**
- norāda ieņēmumus no īstermiņa aizdevumiem un prasījumiem (piemēram, procentus), kā arī no autoratlīdzības (piemēram, par patentu, preču zīmju, autortiesību un datorprogrammu lietošanas tiesību nodošanu), atsevišķi norādot ieņēmumus, kas saņemti no radniecīgajām sabiedrībām, un tos, kas saņemti no citām personām.

PZA sagatavošanas pamatprincipi (9)

- **Ārkārtas dividendes**
- var būt skaitlis tikai gadījumā, ja uzņēmums pārskata gadā ir aprēķinājis ārkārtas dividendes Komerclikuma izpratnē

PZA sagatavošanas pamatprincipi (10)

- **Uzņēmumu ienākuma nodoklis par pārskata gadu**
- norāda aprēķināto UIN, kas aprēķināts saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu un ir iekļauts UIN deklarācijā(s), kuras ir iesniegtas VID

PZA sagatavošanas pamatprincipi (11)

- **Ieņēmumi vai izmaksas no atliktā nodokļa aktīvu vai saistību izmaiņām**
- Šo posteni izmanto tikai tāds uzņēmums, kurš, pamatotu iemeslu dēļ, saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem atzīst, novērtē un atspoguļo finanšu pārskatā atliktā nodokļa aktīvus vai atliktā nodokļa saistības un sniedz paskaidrojošu informāciju par šo posteni saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem

PZA sagatavošanas pamatprincipi (12)

- Katram postenim norāda attiecīgo kārtējā pārskata gada un arī iepriekšējā pārskata gada skaitli
- Posteni, kurā nav skaitļa, norāda tikai tad, ja iepriekšējā gada pārskatā ir bijis attiecīgs postenis ar skaitli

PZA

37. piemērs

305

Paldies par uzmanību un tikšanos!

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā
pasaule, kur ir internets,
27.05.-17.06.2020.

Autore/lektore:
Laila Kelmere
Mg.oec., zinātniskā grāda
pretendente ekonomikā,
LLU vieslektore, GFK docente,
EKA vieslektore, SIA
«L.Kelmeres birojs» valdes
locekle, galvenā grāmatvede SIA
«Latvian Retail Management»
E-pasts: laila.kelmere@gmail.com
Tāl: +371 29366193

Finanšu grāmatvedība, Rīga un visa plašā pasaule, kur ir internets, 2020.

306

306

FINANŠU GRĀMATVEDĪBA, RĪGA UN VISA PLASĀ PASAULE, KUR IR INTERNETS, 2020.

307